Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0261

Kommissionens rapport för 2025 om Serbien

Europaparlamentets resolution av den 8 juli 2026 om kommissionens rapport för 2025 om Serbien (2025/2255(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan[1], som trädde i kraft den 1 september 2013,

– med beaktande av Serbiens ansökan om medlemskap i EU av den 19 december 2009,

– med beaktande av kommissionens yttrande av den 12 oktober 2011 över Serbiens ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (COM(2011)0668), Europeiska rådets beslut av den 1 mars 2012 om att bevilja Serbien kandidatstatus och Europeiska rådets beslut av den 28 juni 2013 om att inleda förhandlingar om EU-anslutning med Serbien,

– med beaktande av Brysselavtalet av den 27 februari 2023 och Ohridavtalet av den 18 mars 2023 och dess genomförandebilaga,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan[3],

---

1 EUT L 278, 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
2 EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19 och 20 juni 2003,

– med beaktande av förklaringarna från toppmötena mellan EU och västra Balkan den 17 maj 2018 i Sofia och den 6 maj 2020 i Zagreb,

– med beaktande av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter som Serbien ratificerade 2001, och Europarådets europeiska stadga om landsdels- eller minoritetsspråk som Serbien ratificerade 2006,

– med beaktande av den tekniska genomgång av Amnesty International som offentliggjordes den 27 mars 2025 *Serbia: journalists targeted with Pegasus spyware* (70/9186/2025 EUR), som dokumenterar hur undersökande journalister blivit måltavlor för spionprogrammet Pegasus,

– med beaktande av landsrapporten om Serbien i *Freedom in the World 2026* från Freedom House, som offentliggjordes den 19 mars 2026,

– med beaktande av 2025 års internationella pressfrihetsindex från Reportrar utan gränser, som offentliggjordes den 2 maj 2025,

– med beaktande av mötet mellan ledarna för länderna på västra Balkan den 1 juli 2025 i Skopje, Nordmakedonien, om tillväxtplanen för västra Balkan,

– med beaktande av förklaringen från toppmötet mellan EU och länderna på västra Balkan den 17 december 2025,

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser av den 16 december 2025 om utvidgningen,

– med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,

– med beaktande av ordförandens slutsatser i samband med 2025 års toppmöte om Berlinprocessen av den 22 oktober 2025,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 *En ekonomisk plan och en investeringsplan för västra Balkan* (COM(2020)0641),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *Ny tillväxtplan för västra Balkan* (COM(2023)0691),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 juli 2025 *2025 års rapport om rättsstatsprincipen – Situationen i fråga om rättsstatsprincipen i EU* (COM(2025)0900), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar 2025 *Rule of Law*

Report – Country Chapter on the rule of law situation in Serbia (SWD(2025)0931),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 4 november 2025 *2025 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2025)0690), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar Serbia 2025 Report (SWD(2025)0755),

–– med beaktande av det första avtalet om principerna för en normalisering av förbindelserna mellan regeringarna i Serbien och Kosovo av den 19 april 2013 och avtalen av den 25 augusti 2015 samt den pågående EU-stödda dialogen för en normalisering av förbindelserna,

– med beaktande av slutrapporten från valobservatörsuppdraget avseende det tidigarelagda parlaments- och presidentvalet den 3 april 2022 i Serbien, som Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE/ODIHR) offentliggjorde den 19 augusti 2022,

– med beaktande av slutrapporten från valobservatörsuppdraget avseende det tidigarelagda parlamentsvalet den 17 december 2023, som OSSE/ODIHR offentliggjorde den 28 februari 2024,

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser från december 2006, rådets slutsatser från mars 2020 samt slutsatserna från ordförandeskapet i Europeiska rådet i Köpenhamn den 21–22 juni 1993, även kallade Köpenhamnskriterierna,

– med beaktande av uttalandena från FN:s särskilda rapportörer av den 4 augusti 2025 om den serbiska regeringens repressiva åtgärder mot studentrörelsen,

– med beaktande av artikel 14 i den serbiska konstitutionen om skydd av nationella minoriteter,

– med beaktande av sina tidigare resolutioner, särskilt den av den 22 oktober 2025 om polarisering och ökat förtryck i Serbien, ett år efter Novi Sad-tragedin[4],

– med beaktande av sin resolution av den 11 mars 2026 om EU:s utvidgningsstrategi,

– med beaktande av den resa som utskottet för utrikesfrågor gjorde till Serbien den 22–24 januari 2026,

---

4 EUT C, C/2026/2098, 29.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2098/oj.

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10-0163/2026), och av följande skäl:

A. Utvidgningen är ett centralt utrikespolitiskt verktyg för EU och en strategisk geopolitisk investering i fred, stabilitet, säkerhet och välstånd på lång sikt på kontinenten.

B. Varje kandidatland i utvidgningsprocessen bedöms utifrån egna meriter när det gäller uppfyllandet av Köpenhamnskriterierna liksom landets respekt och orubbliga engagemang för gemensamma europeiska värden och rättigheter, skydd av minoriteter och anpassning till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Det finns inga genvägar till EU-medlemskap.

C. Serbien måste göra ytterligare insatser för att ytterligare anpassa sin utrikespolitik till EU:s utrikes- och säkerhetspolitik, eftersom vissa åtgärder, uttalanden och kontakter på hög nivå, inbegripet den serbiska presidentens deltagande i militärparaden i Moskva den 9 maj 2025, strider mot EU:s viktigaste utrikespolitiska ståndpunkter, särskilt när det gäller Ryssland.

D. EU-relaterade reformer i Serbien har avsevärt saktat in eller visat en tillbakagång på flera viktiga områden, särskilt när det gäller de grundläggande principerna för anslutningsprocessen, såsom rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och pressfriheten. Kommissionen har noterat fortsatta brister när det gäller hur de demokratiska institutionerna fungerar. Hittills har endast 2 av de 35 förhandlingskapitlen preliminärt avslutats.

E. Under de senaste åren har de politiska rättigheterna och de medborgerliga friheterna stadigt urholkats i Serbien av den regerande koalitionen, vilket har satt press på oberoende medier, den akademiska världen, etniska minoriteter, den politiska oppositionen och organisationer i det civila samhället, samtidigt som institutionerna systematiskt försvagas och gränserna mellan politiska aktörer, staten och medierna suddas ut.

F. Serbien är fortsatt ett avgörande slagfält för utländska desinformationskampanjer, särskilt från Ryssland och Kina, som försöker skapa en västfientlig retorik, där många budskap också genereras och sprids av inhemska aktörer. Ryska propagandakanaler såsom RT Balkan (tidigare Russia Today) och Sputnik verkar fritt i Serbien och utövar ett betydande inflytande över utformningen av EU-fientliga och antidemokratiska budskap och sprider dem över regionen. Dessa budskap förstärks av nationella statligt knutna medier.

G. Enligt oberoende medieövervakning under 2024 uppvisade de serbiska medierna en fortsatt demokratisk tillbakagång, varvid den

styrande majoriteten upptog över 90 % av nyhetstiden på bästa sändningstid hos de nationella tv-stationerna och framställdes övervägande neutralt eller positivt, medan oppositionen gavs mindre än 10 % av sändningstiden och till stor del framställdes negativt.

H. I enlighet med kapitel 23 måste Serbien uppvisa verkliga förbättringar av det faktiska utövandet av rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter. Religionsfrihet är ett grundläggande europeiskt värde och en grundläggande mänsklig rättighet. Serbien är därför skyldigt att respektera och garantera denna frihet för alla personer som är bosatta inom landets territorium, i enlighet med landets internationella åtaganden och skyldigheter avseende mänskliga rättigheter.

I. Den sociala situationen i Serbien är fortfarande svår. Unicef noterar att Serbien tillhör Europas mindre jämlika länder. 2024 befann sig 13,6 % av befolkningen i allvarlig materiell och social fattigdom, och 2023 uppgick fattigdomsrisken eller den sociala utestängningen till 27,2 % medan ungdomsarbetslösheten uppgick till 24,5 %. Landsbygdsbefolkningen är fortfarande särskilt sårbar.

J. EU är fortfarande Serbiens viktigaste handelspartner (med en andel på 58,3 % av Serbiens totala handel 2024), dess främsta källa till investeringar och dess största tillhandahållare av finansiellt bistånd. EU är fortfarande med god marginal den största källan till penningöverföringar, som görs av serber som arbetar inom EU, och detta är en ytterst viktig och stabil inkomstkälla för många serbiska hushåll och spelar en väsentlig roll i landets ekonomi.

Engagemang för anslutning till EU

1. Europaparlamentet betonar att framsteg på vägen mot EU-anslutning – en verkligt meritbaserad process – är beroende av full respekt för EU:s värden och efterlevnad av demokrati, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter, som alla är förankrade i Köpenhamnskriterierna. Parlamentet betonar att detta inte bara innebär att reformer antas, utan även att de genomförs grundligt och fullt ut, eftersom den ihållande klyftan mellan anpassning av lagstiftningen och ett effektivt genomförande fortsätter att undergräva Serbiens framsteg. Parlamentet betonar att varje lands väg mot EU-integration måste bedömas utifrån dess egna meriter och att inget land får kopplas ihop med ett annat eller behandlas som en del av ett paket. Parlamentet understryker att det inte får finnas några genvägar när det gäller EU:s värden och grundläggande principer, eftersom EU-anslutningen är en teknisk och politisk process.

2. Europaparlamentet noterar att det enligt kommissionens rapport för 2025 har skett en viss nivå av förberedelse och partiellt genomförande av kommissionens rekommendationer. Parlamentet

beklagar emellertid att Serbiens viktigaste åtaganden enligt landets icke-officiella dokument från november 2024, som syftar till att åtgärda de kvarstående hindren för att öppna kluster 3, till övervägande del fortfarande inte har fullgjorts. Parlamentet beklagar i detta avseende regeringens provocerande retorik nyligen, riktad mot de grannländer som inte stödde öppnandet av kluster 3.

3. Europaparlamentet betonar att utvidgningsprocessens trovärdighet måste bevaras genom tillämpning av strikta och rättvisa villkor, samtidigt som reforminsatser vederbörligen erkänns där så är lämpligt.

4. Europaparlamentet påminner om Serbiens uttalade engagemang för EU-medlemskap som sitt strategiska mål, men noterar att uttalade engagemang ofta inte har återspeglats i praktiken, vilket till exempel påvisades när Serbiens högsta företrädare inte deltog i toppmötet mellan EU och västra Balkan i december 2025. Parlamentet betonar att denna ihållande diskrepans kräver ett förtydligande av Serbiens väg mot EU. Parlamentet uppmanar Serbien att konkret visa ett varaktigt åtagande för EU:s värden och normer och att konsekvent stå fast vid engagemang för EU-medlemskap.

5. Europaparlamentet upprepar den strategiska vikt som västra Balkan har i det nuvarande geopolitiska sammanhanget för säkerheten och stabiliteten i EU som helhet. Parlamentet påpekar att Serbien på grund av sin geopolitiska storlek och position har en direkt inverkan på den övergripande stabiliteten i regionen. Parlamentet fördömer därför Serbiens försök att skapa en inflytelsesfär och landets verksamhet som undergräver grannländernas suveränitet.

6. Europaparlamentet upprepar hur viktigt det är att Serbien tydligt och konsekvent visar sin geopolitiska utveckling i riktning mot EU, bland annat genom att fullt ut anpassa sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, särskilt de restriktiva åtgärder som EU vidtagit i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och uttrycker allvarlig oro över Serbiens fortsatta underlåtenhet att fullt ut anpassa sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Parlamentet beklagar att landets anpassning är bland de svagaste av alla kandidatländer. Parlamentet noterar att Serbiens bristande anpassning till EU:s utrikespolitik, inbegripet landets underlåtenhet att anta restriktiva åtgärder, är oförenlig med ett av de specifika mål som anges i artikel 3 i förordningen om faciliteten för reformer och tillväxt[5]. Parlamentet upprepar sin åsikt att fullständig anpassning fortfarande är ett icke förhandlingsbart krav för anslutning. Parlamentet välkomnar Serbiens senaste anpassning till rådets

---

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan (EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

beslut (Gusp) 2026/438[6] och (Gusp) (EU) 2025/490[7], men upprepar att selektiv anpassning är otillräcklig.

7. Europaparlamentet beklagar djupt Serbiens fortsatta nära band och fördjupade partnerskap med Ryssland, vilket väcker oro över landets strategiska inriktning och undergräver en trovärdig väg mot EU-medlemskap. Parlamentet betonar att Serbiens europeiska väg kräver ett tydligt strategiskt val. Parlamentet understryker att en politik som syftar till balans mellan EU och andra geopolitiska aktörer är oförenlig med det politiska förtroende som förväntas av ett kandidatland. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att avstå från offentliga uttalanden och åtgärder som strider mot EU:s centrala utrikes- och säkerhetspolitiska ståndpunkter.

8. Europaparlamentet är djupt oroat över Rysslands och Kinas investeringar i Serbien och deras växande inflytande på de politiska och ekonomiska processerna i regionen. Parlamentet fördömer besöket på hög nivå i Belgrad i mars 2026 av Ryska federationens minister för ekonomisk utveckling, som finns med på EU:s sanktionsförteckning. Parlamentet efterlyser en omedelbar stängning av det så kallade rysk-serbiska humanitära centrumet i Niš, som fungerar som en bas för den ryska militära underrättelsetjänsten GRU:s verksamhet från ett kandidatland, och uppmanar med kraft Serbien att avsluta allt militärt samarbete med Ryssland, eftersom det väcker legitima frågor om Serbiens strategiska inriktning och anpassning till EU:s säkerhetsintressen. Parlamentet fördömer Rysslands utländska inblandning i Serbien. Parlamentet påminner om att Serbien aktivt används som en regional plattform för att sprida kampanjer som syftar till desinformation och felaktig information över västra Balkan.

9. Europaparlamentet uttrycker oro över Serbiens pågående militära uppbyggnad, i kombination med den alltmer fientliga retoriken mot grannländerna och fördjupningen av Serbiens säkerhets- och försvarssamarbete med Kina, inbegripet övningar med specialstyrkor och utvidgningen av strategiska avtal, samt ökad förekomst av kinesisk säkerhets- och övervakningsteknik. Parlamentet fördömer skarpt Serbiens förvärv nyligen av kinesiska ballistiska attackrobotar av typen CM-400AKG. Parlamentet varnar för att denna militära

---

6 Rådets beslut (Gusp) 2026/438 av den 23 februari 2026 om ändring av beslut (Gusp) 2022/266 om restriktiva åtgärder med anledning av Ryska federationens olagliga erkännande, ockupation eller annektering av vissa icke-regeringskontrollerade områden i Ukraina (EUT L, 2026/438, 23.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/438/oj).

7 Rådets beslut (EU) 2025/490 av den 18 februari 2025 om ingående på Europeiska unionens vägnar av ett avtal om Republiken Kroatiens deltagande i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och av tre tillhörande avtal (EUT L, 2025/490, 18.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/490/oj).

upprustning förändrar den regionala säkerhetsbalansen och undergräver den regionala stabiliteten och de goda grannförbindelserna med omgivande Nato-medlemsstater. Parlamentet betonar att en sådan upphandling strider mot EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och väcker allvarliga frågor om Serbiens geopolitiska inriktning. Parlamentet understryker att större försvarsupphandlingar från auktoritära strategiska konkurrenter till EU kräver fullständig transparens och en noggrann bedömning av deras konsekvenser för den regionala stabiliteten, interoperabiliteten och Serbiens uttalade europeiska inriktning. Parlamentet noterar med oro det nyligen ingångna samarbetsmemorandumet mellan det serbiska regeringspartiet och det kinesiska kommunistpartiet, vilket väcker ytterligare frågor om Serbiens strategiska åtagande att fortsätta sin väg mot EU.

10. Europaparlamentet fördömer att Serbien har blivit en bas för den ryska underrättelsetjänsten när det gäller att utföra sabotage i Europa. Parlamentet uttrycker allvarlig oro över trovärdiga rapporter som tyder på att Serbien har blivit ett viktigt operativt nav för rysk hybrid- och destabiliseringsverksamhet i Europa. Parlamentet noterar i synnerhet de dokumenterade fall där enskilda personer som rekryterats och finansierats av aktörer med koppling till rysk underrättelseverksamhet har utfört samordnade provokationer och handlingar i syfte att uppvigla till etniska och religiösa spänningar inom EU:s medlemsstater. Parlamentet noterar även rapporter om organiserade nätverk som verkar från serbiskt territorium, genom att bland annat bedriva utbildning och placera ut enskilda personer för destabiliserande åtgärder i andra europeiska länder och i EU:s grannskap. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att utreda, förebygga och lagföra sådan verksamhet.

11. Europaparlamentet beklagar att Serbien avstod från att rösta om resolutionen från FN:s generalförsamling i februari 2026 till stöd för en rättvis och varaktig fred i Ukraina. Parlamentet anser att sådana röstningar ytterligare försvagar förtroendet för Serbiens strategiska åtagande för ett EU-medlemskap.

12. Europaparlamentet uttrycker oro över att Serbien bibehåller observatörsstatus i den parlamentariska församlingen för Organisationen för det kollektiva säkerhetsavtalet, en säkerhetsstruktur som leds av Ryska federationen, och fortsatt genomför ett frihandelsavtal med Eurasiska ekonomiska unionen.

13. Europaparlamentet beklagar att Serbiens framsteg har varit begränsade eller helt frånvarande när det gäller att uppfylla riktmärkena för EU-medlemskap i många andra förhandlingskapitel. Parlamentet noterar inrättandet av den operativa grupp som syftar till att påskynda genomförandet av EU-relaterade reformer. Parlamentet uppmanar Serbien att uppvisa konkreta och omfattande åtgärder som visar landets åtagande att genomföra de reformer som krävs för vägen mot EU-medlemskap. Parlamentet upprepar att EU:s anslutningsförhandlingar med Serbien bör fortskrida först när Serbien ansluter sig till EU:s sanktioner mot Ryssland och på grundval av mätbara och hållbara framsteg inom klustret för grundläggande principer, särskilt när det gäller rättsstaten, fria och rättvisa val, kampen mot korruption och organiserad brottslighet, rättsväsendets oberoende, mediefriheten och reformen av den offentliga förvaltningen samt de demokratiska institutionernas funktion. Parlamentet uppmanar kommissionen att strikt tillämpa principen ”det grundläggande först” och att återspegla alla betydande tillbakagångar i takten och intensiteten i det ekonomiska stöd som tilldelas inom ramen för föranslutningsinstrumenten.

14. Europaparlamentet upprepar att EU-anslutning är en samhällsomfattande process, och uppmanar den serbiska regeringen att inför den serbiska befolkningen informera om EU-anslutningens betydelse, fördelar och skyldigheter, EU:s ekonomiska stöd och vikten av anslutningsrelaterade reformer. Parlamentet uppmanar EU och dess institutioner att stärka sina kommunikationsinsatser och sitt uppsökande arbete i Serbien för att bättre belysa effekterna av samt fördelarna med EU-stöd.

15. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till Serbien att göra trovärdiga framsteg och öka insatserna för att åtgärda utländsk och inhemsk informationsmanipulering och inblandning, inbegripet desinformation och EU-fientlig och västfientlig retorik, som också har en negativ inverkan utanför Serbien i hela regionen.

16. Europaparlamentet beklagar det låga stödet för EU-medlemskap i Serbien, vilket är resultatet av ett långvarigt manipulativt EU-fientligt narrativ som sprids av regeringskontrollerade medier och av vissa högre serbiska tjänstemän och medlemmar av det styrande partiet, även på högsta nivå. Parlamentet uppmanar Serbien att bekämpa desinformation, bland annat om Rysslands aggression mot Ukraina, och i synnerhet att upphöra med sina egna statsstödda desinformationskampanjer, samtidigt som man främjar en konsekvent och konstruktiv utveckling i riktning mot EU. Parlamentet uppmanar EU att stärka samarbetet med serbiska icke-statliga organisationer för att öka den demokratiska resiliensen och motverka hybridhot. Parlamentet beklagar djupt de fortsatta, konsekventa och systematiska västfientliga budskapen i serbiska medier, där EU främst framställs i ett negativt ljus, medan Ryssland, Kina och, i allt högre grad, Förenta staterna, framställs på ett

positivt sätt.

17. Europaparlamentet noterar med särskild oro kommissionens slutsats att Serbien inte har vidtagit några åtgärder för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning. Parlamentet uppmanar Serbien att utan dröjsmål anta och genomföra en omfattande nationell ram för demokratisk resiliens, inbegripet tydliga institutionella ansvarsområden, regelbunden offentlig rapportering och skydd av oberoende tillsynsorgan. Parlamentet uppmanar EU att stärka sin strategiska kommunikation och närvaro i Serbien för att motverka EU-fientliga budskap. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att grundligt undersöka och avveckla alla desinformationsrelaterade nätverk som bedriver verksamhet från det serbiska territoriet och stärka samarbetet med EU:s medlemsstater och partnerländer för att motverka hybridhot och utländsk inblandning. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att tillsammans med de berörda onlineplattformarna klargöra avstängningen av ett antal mediekanalprofiler som är kända för att kritisera den serbiska regeringen.

18. Europaparlamentet avvisar bestämt alla påståenden från serbiska tjänstemän om att EU och vissa medlemsstater deltog i anordnandet av studentprotesterna, sedan november 2024, i syfte att utlösa en ”färgrevolution”. Parlamentet beklagar djupt att de högsta statstjänstemännen aktivt sprider konspirationsteorier om att takkollapsen skulle ha varit ett sabotage eller en terroristattack som begåtts och stötts av EU:s medlemsstater. Parlamentet upprepar sitt starka fördömande av det olagliga gripandet och utvisningen av EU-medborgare som gjort uttalanden till stöd för de protesterande studenterna. Parlamentet avvisar på samma sätt de ogrundade påståendena från de serbiska myndigheterna om att Kroatien blandade sig och deltog i genomförandet av lokalvalet i mars 2026. Parlamentet fördömer alla sådana falska anklagelser.

19. Europaparlamentet fördömer det oacceptabla beteende, de förolämpningar, den smutskastning och den hatretorik som riktats mot ledamöter av Europaparlamentet och andra politiska aktörer, inbegripet ledamöter av utskottet för utrikesfrågor som reste till Serbien i januari 2026. Parlamentet beklagar i detta sammanhang de uttalanden som Serbiens president gjorde i september 2025 där han uttryckte nedsättande kommentarer om ledamöter av Europaparlamentet.

20. Europaparlamentet upprepar sin oro över kommissionens undfallande inställning till Serbien mot bakgrund av den tillbakagång som pågått i många år när det gäller rättsstaten, demokrati och grundläggande rättigheter, liksom landets destabiliserande inflytande på hela regionen. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att upprätthålla EU:s grundläggande värden genom att använda ett tydligare språk gentemot Serbien och konsekvent

hantera landets betydande brister, brist på framsteg och till och med tillbakagång. Parlamentet välkomnar de inledande förbättringar som kommissionsledamoten med ansvar för utvidgning gjort när det gäller att hantera Serbiens brister och den aviserade indragningen av medel som öronmärkts för Serbien för lagstiftningsreformer. Parlamentet varnar för Serbiens eventuella systematiska försök att hindra grannländernas påskyndade framsteg mot EU-medlemskap, särskilt mot bakgrund av landets egen stagnation i anslutningsprocessen. Parlamentet uppmanar Serbien att ytterligare anpassa sin viseringspolitik till EU:s förteckning över tredjeländer vars medborgare behöver visering.

Demokratin och rättsstaten

21. Europaparlamentet uttrycker oro över den allt djupare politiska krisen i Serbien mot bakgrund av de massprotester som har ägt rum i hela Serbien sedan november 2024 och som återspeglar det serbiska folkets reaktion på systemkorruption och bristen på ansvarsskyldighet och transparens i landet. Parlamentet noterar att Europaparlamentets undersökningsuppdrag i januari 2026 identifierade en ökad polarisering, begränsad parlamentarisk dialog och försvagat institutionellt förtroende som viktiga bidragande faktorer. Parlamentet uttrycker oro över att korruptionen fortfarande är utbredd inom många områden och att framsteg kräver en stark politisk vilja för att effektivt råda bot på korruption samt ett gediget straffrättsligt svar på korruption på hög nivå.
22. Europaparlamentet noterar med oro att Serbien uppvisade sitt sämsta resultat på två årtionden i Transparency Internationals korruptionsindex 2025. Parlamentet anser att detta är ytterligare ett varningstecken på svaga institutioner och otillräcklig ansvarsskyldighet. Parlamentet välkomnar antagandet av den nationella strategin för korruptionsbekämpning för perioden 2024–2026. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att säkerställa fullständig efterlevnad av rekommendationerna från det serbiska rådet för korruptionsbekämpning. Parlamentet uttrycker oro över den oberoende ställningen för den serbiska byrån för förebyggande av korruption.
23. Europaparlamentet noterar att utredningar i samband med kollapsen av taket på järnvägsstationen i Novi Sad 2024 fortfarande pågår, och beklagar att inga betydande framsteg har gjorts. Parlamentet beklagar den brist på klarhet som präglar utredningen, inbegripet motsägelsefulla uttalanden från tjänstemännen, samt eventuell manipulation eller vårdslös handläggning av bevis. Parlamentet fördömer kraftfullt all otillbörlig påverkan som åklagarmyndigheten i målet utsätts för. Parlamentet efterlyser än en gång fullständig transparens, ansvarsskyldighet och rättsväsendets oberoende i förfarandena.

24. Europaparlamentet upprepar att tragedin i Novi Sad har blottlagt

andra strukturella svagheter vad gäller den offentliga förvaltningen, transparensen, ansvarsskyldigheten och rättsstaten i Serbien, vilket är viktiga reformområden för alla kandidatländer som eftersträvar ett EU-medlemskap. Parlamentet varnar för ett upprepat mönster av offentliga kontrakt som tilldelas och förvaltas av kinesiska företag med brister när det gäller tillräcklig transparens, offentlig granskning och ansvarsskyldighet, och betonar behovet av att säkerställa full överensstämmelse med EU:s standarder och principer för offentlig upphandling.

25. Europaparlamentet anser att det bästa sättet att lösa den politiska krisen i Serbien är att genomföra genuint fria och rättvisa val. Parlamentet begär att alla ODIHR:s rekommendationer genomförs fullt ut, på ett transparent och inkluderande sätt, och betonar att detta bland annat kräver ett slut på påtryckningar på väljarna, i form av exempelvis hot och röstköp, ett effektivt förhindrande av missbruk av offentliga och administrativa resurser, lika villkor för alla politiska aktörer, åtgärder för att få bukt med partiskhet i medierna och ett slut på straffriheten för oegentligheter i samband med val och därmed relaterade brott, vilket ODIHR och kommissionen upprepade gånger har betonat.
26. Europaparlamentet fördömer skarpt den fientliga miljö som omgav det lokalval som hölls i 10 kommuner den 29 mars 2026, för vilket observatörsuppdrag rapporterat många våldsamma incidenter, hot och oegentligheter i samband med röstningen, inbegripet hot och påtryckningar mot väljare, attacker mot journalister, studenter, aktivister och observatörer, våld kring vallokaler, parallella vallistor och röstregister, röstköp, busstransport av väljare från andra städer till vallokaler, räder mot oppositionspartiernas kontor, missbruk av administrativa resurser och avsaknad av lika villkor. Parlamentet uppmanar de nationella myndigheterna att utkräva ansvarsskyldighet genom en beslutsam, grundlig och transparent utredning. Parlamentet noterar det höga valdeltagandet som ett positivt tecken på samhällsengagemang. Parlamentet betonar att fria och rättvisa val kräver ett effektivt skydd av den valrelaterade informationsmiljön mot dold påverkan, samordnad desinformation och etablerade aktörers missbruk av strukturella fördelar. Parlamentet fördömer det klimat av genomgripande våld och hot som regelbundet observerats under valperioder i Serbien, där både journalister och medborgare ställs inför systematiska hinder, fysiska hot och direkta attacker, vilket utgör en allvarlig försämring av den demokratiska miljön där brottsbekämpande myndigheter i många fall inte ingriper.

27. Europaparlamentet upprepar sitt krav på ett grundligt och fullständigt genomförande av lagen om det enhetliga rösträttsregistret, bland annat när det gäller att hålla lagstadgade tidsfrister och säkerställa ett fullständigt och effektivt samarbete mellan alla relevanta statliga institutioner vid revisionen av registret.

Parlamentet påminner om att en förbättring av rösträttsregistret fortfarande är en viktig rekommendation från ODIHR och en förutsättning för trovärdiga val. Parlamentet understryker att ett korrekt genomförande av dessa åtgärder är avgörande för att säkerställa allmänhetens förtroende för och tillit till rösträttsregistrets riktighet och integritet och därmed allmänhetens förtroende för valprocessen.

28. Europaparlamentet beklagar djupt det ökade våld, de fysiska angrepp, den olagliga övervakning och de hot som journalister utsätts för och som kulminerade under lokalvalet i mars 2026 och begicks av maskerade angripare. Parlamentet efterlyser ökad ansvarsskyldighet och lagföring av angriparna. Parlamentet upprepar vikten av pressfrihet för EU:s kandidatländer.

29. Europaparlamentet är oroat över den allt större roll som spelas av utländsk informationsmanipulering och inblandning och utländska cyberoperationer och utländsk inblandning i Serbiens demokratiska valprocesser.

30. Europaparlamentet noterar med oro de pågående redaktionella förändringarna i medierna och fördömer det ökade trycket på de återstående oberoende mediebolagen, som en del av ett bredare arbete för att skapa kontroll över medierna. Parlamentet fördömer den fortsatta driften av RT Balkan och Sputnik Srbija, som används för att sprida proryska budskap och desinformation i hela västra Balkanregionen. Parlamentet påminner om att dessa nätverk används för att kringgå EU:s sanktioner mot Ryssland. Parlamentet uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att motverka hybridhot och fullt ut anpassa sig till rådets beslut om att avbryta Sputniks och RT:s sändningsverksamhet.

31. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över de ändringar som nationalförsamlingen antog den 28 januari 2026 för att ändra viktiga lagar gällande rättsväsendet enligt ett brådskande förfarande, utan ett offentligt samråd, deltagande av rättsliga organ eller en adekvat motivering. Parlamentet betonar att detta utgör ytterligare ett allvarligt steg bakåt på Serbiens väg mot EU-anslutning, eftersom det ytterligare försvagar rättsväsendets oberoende och åklagarväsendets självständighet. Parlamentet beklagar djupt att de så kallade Mrdić-lagarna redan har genomförts genom att åklagarmyndigheten för organiserad brottslighet (TOK) lagts ner, vilket i praktiken omintetgör de framsteg som gjorts inom reformerna av rättsväsendet sedan den konstitutionella reformen 2022, och därmed är kravet på lagarnas senare upphävande inte längre giltigt. Parlamentet noterar att genomförandet av dessa ändringar har stoppats. Parlamentet efterlyser en brådskande översyn av dem, helt i linje med rekommendationerna i Venedigkommissionens yttrande, och uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att lägga fram en tydlig tidsplan för återupprättandet av garantier för rättsväsendets oberoende. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att stoppa ytterligare utbetalningar av medel till Serbien inom ramen för faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan mot bakgrund av de antagna ändringarna.

32. Europaparlamentet uttrycker djup oro över Serbiens brist på kontinuitet i det effektiva samarbetet med Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) genom landets underlåtenhet att utse en sambandsåklagare i tid, vilket ledde till att landets sambandskontor tillfälligt stängdes och det pågående samarbetet påverkades negativt, något som enligt uppgift har lett till att behandlingen av mer än 200 ärenden har stannat av eller påverkats. Parlamentet noterar den nya utnämningen av sambandsåklagaren vid Eurojust, och uppmanar med kraft Serbien att fortsätta med ett ordentligt rättsligt samarbete och behandla rättsligt samarbete med EU:s byråer som en central anslutningsskyldighet. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att säkerställa ett fullständigt och konsekvent engagemang som en förutsättning för ytterligare utbetalning av medel.

33. Europaparlamentet uttrycker även oro över de allt fler fallen av otillbörlig påverkan på rättsväsendet i Serbien, inbegripet offentliga attacker mot domare och åklagare, politiska uttalanden som undergräver deras oberoende, och försök att utöva påtryckningar på dem genom institutionella och lagstiftningsmässiga medel. Parlamentet varnar för att sådan praxis riskerar att ha en hämmande effekt på oberoende beslutsprocesser och ytterligare undergräva allmänhetens förtroende för rättssystemet. Parlamentet understryker att rättsväsendets oberoende måste skyddas effektivt i både lagstiftning och praxis. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att avstå från alla handlingar eller retoriska

uttalanden som kan äventyra rättsväsendets oberoende och att säkerställa en säker och gynnsam miljö för såväl domare som åklagare så att de kan utföra sina uppgifter utan påtryckningar. Parlamentet fördömer serbiska tjänstemäns användning av ett språk som uppmanar till våld.

34. Europaparlamentet uttrycker oro över ihållande tecken på statskapning (state capture), vilket inbegriper otillbörligt politiskt inflytande över viktiga institutioner, regleringsorgan och den offentliga förvaltningen. Parlamentet betonar att det är nödvändigt att stärka det institutionella oberoendet och ansvarsskyldigheten för att återupprätta allmänhetens förtroende och främja den europeiska banan.

35. Europaparlamentet är oroat över att presidentens föreskrivna konstitutionella roll och opartiskhet ytterligare undergrävs av ständiga kampanjer och partiaktivism, bland annat genom att presidentens namn förekommer på kandidatlistor för lokalval. Parlamentet fördömer missbruket av offentliga ämbeten och offentliga medel för partipolitiska ändamål till förmån för det styrande partiet, inbegripet men inte begränsat till valkampanjer och mobilisering av väljare, vilket i slutändan leder till att gränserna mellan staten och det styrande partiet suddas ut.

36. Europaparlamentet beklagar att störningar i det parlamentariska arbetet i kombination med permanent kampanjföring och hög polarisering har bidragit till att nationalförsamlingen inte fungerar som den ska. Parlamentet upprepar sin beredvillighet att stödja nationalförsamlingen och dess ledamöter i de demokratiska processer som rör Serbiens väg mot EU, inbegripet ett korrekt fungerande parlament i enlighet med dess arbetsordning, genom att använda Europaparlamentets befintliga verktyg och initiativ för demokratistöd. Parlamentet uppmuntrar till ytterligare förstärkning av den parlamentariska dialogen mellan EU och Serbien och ett konstruktivt engagemang i Europaparlamentets parlamentariska stabiliserings- och associeringskommitté.

37. Europaparlamentet uttrycker djup oro över de systemproblem som lyftes fram vid studentprotesterna och diverse andra protester i Serbien, såsom frågor som rör medborgerliga friheter, maktdelning, korruption, skydd av miljön, institutionell och finansiell transparens, i synnerhet med avseende på infrastrukturprojekt.

38. Europaparlamentet uttrycker djup oro över antagandet av *lex specialis* och den efterföljande ”autentiska tolkningen” av lagen om modernistkomplexet Generalštab i Belgrad, som i praktiken åsidosätter den rättsliga ramen för skydd av kulturarvet och undergräver rättssäkerheten. Parlamentet betonar att sådana tillfälliga lagstiftningsåtgärder försvagar rättsstatsprincipen, den rättsliga förutsägbarheten och rättssystemets övergripande

integritet. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att upphäva dessa åtgärder och att säkerställa fullständig efterlevnad av lagstiftning som rör konstitutionen, skyddet av kulturarvet och planering.

39. Europaparlamentet påminner om att lagen om finansiering av den autonoma provinsen Vojvodina enligt villkoren i konstitutionen skulle ha antagits före utgången av 2008. Parlamentet uppmuntrar därför regeringen att utan ytterligare dröjsmål lägga fram frågan för parlamentet.

Grundläggande friheter och mänskliga rättigheter

40. Europaparlamentet upprepar sitt stöd för det serbiska folkets, inklusive studenternas, grundläggande rätt att fritt uttrycka sina åsikter och protestera fredligt, även för att kräva ansvarsskyldighet och demokratiska reformer som är direkt kopplade till rättsstatsprincipen, samt en anpassning av landet till EU:s principer och värderingar.

41. Europaparlamentet fördömer att fredliga demonstranter, studenter, aktivister och journalister under det senaste året har utsatts för en rad olika repressiva åtgärder, bland annat övervåld och polisvåld, godtyckliga frihetsberövanden och gripanden, politisk exil, olaglig övervakning, könsrelaterade trakasserier och hotelser på nätet, inbegripet spridning av icke-samförståndsbaserat intimt material, missbruk av personuppgifter från offentliga register för att bedriva vedergällning mot fredliga demonstranter och andra former av hot och orättfärdiga utvisningar. Parlamentet efterlyser riktade sanktioner mot enskilda personer som är ansvariga för allvarliga och systematiska kränkningar av lag och mänskliga rättigheter i Serbien.

42. Europaparlamentet fördömer den våldsvåg som utlösts av informella gäng med nära band till det styrande partiet, som verkar ostraffat och attackerar demonstranter. Parlamentet uppmanar Serbiens myndigheter att säkerställa skyddet för deltagarna i de fredliga protesterna.

43. Europaparlamentet efterlyser brådskande, opartiska och transparenta utredningar av alla påståenden om onödig och oproportionerlig användning av våld och olaglig övervakning av demonstranter. Parlamentet uppmanar myndigheterna att upphöra med att rikta in sig på enskilda personer för deras legitima verksamhet och att säkerställa full respekt för politiska rättigheter.

44. Europaparlamentet är fortfarande djupt oroat över rapporter från bland annat Amnesty International och Share Foundation, som visar att serbiska myndigheter har använt olagliga spionprogram såsom Pegasus för att övervaka aktivister, journalister, medlemmar i det civila samhället och medborgare, och är djupt oroat över avsaknaden av lämpliga institutionella eller oberoende tillsynsåtgärder i fall av

användning av spionprogram. Parlamentet uppmanar Serbiens regering att omedelbart upphöra med sådana metoder, att grundligt utreda alla fall och att ställa de ansvariga till svars. Parlamentet uppmanar kommissionen att följa upp dessa incidenter och utöva påtryckningar på de serbiska myndigheterna så att de säkerställer en fullständig och oberoende utredning. Parlamentet fördömer bestämt de oacceptabla uttalanden som Serbiens informations- och telekommunikationsminister gjorde den 4 april 2026 om polisvåld mot medborgare. Parlamentet uttrycker djup oro över användningen av strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser) mot undersökande journalister och aktivister i det civila samhället.

45. Europaparlamentet uttrycker djup oro över de trovärdiga påståenden som gjorts om användning av ett akustiskt vapen mot fredliga demonstranter. Parlamentet noterar att ingen snabb och transparent utredning av incidenten har gjorts. Parlamentet påminner om Europarådets interimistiska åtgärd från april 2025 om skydd av demonstranter, och betonar att underlåtenhet att utreda sådana påståenden kan utgöra en överträdelse av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att göra en omedelbar, opartisk utredning och att säkerställa ansvarsskyldighet. Parlamentet noterar att Serbien köper in kinesisk hårdvara och programvara till reducerade priser för att öka övervakningen av sina medborgare, särskilt genom att införa omfattande videoövervakningssystem och avancerad ansiktsigenkänning på offentliga platser i samarbete med Huawei inom ramen för projektet ”Safe City” som genomförs i Belgrad. Parlamentet uttrycker allvarlig oro över de rapporter som gör gällande att de serbiska myndigheterna ska ha använt EU-föranslutningsstöd till att införskaffa biometrisk och kriminalteknisk programvara från Papilon, ett ryskt företag som är föremål för EU-sanktioner. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa fullständig efterlevnad av EU:s restriktiva åtgärder i alla EU-finansierade program. Parlamentet beklagar djupt de serbiska myndigheternas kampanj för att skrämma fredliga studenter, journalister och aktivister, vilken grundas på en kontroversiell rapport från den ryska federala säkerhetstjänsten (FSB), med falska anklagelser mot demonstranter om att dessa ska ha använt en så kalladljudkanon under protesterna på Slavija-torget i Belgrad den 15 mars 2025. Parlamentet understryker att det är helt oacceptabelt och oförenligt med EU:s grundläggande värden att använda rädsla som vapen för att undertrycka civila oliktänkande. Parlamentet fördömer skarpt de senaste attackerna från högt uppsatta serbiska tjänstemän mot ledamöter av Europaparlamentet, inbegripet falska anklagelser om att de har spridit lögner och felaktig information om protesterna.

46. Europaparlamentet uttrycker djup oro över intensifieringen av verbala angrepp, smutskastningskampanjer och påtryckningar mot

organisationer i det civila samhället som förespråkar rättsstatsprincipen. Parlamentet uttrycker även oro över att organisationer i det civila samhället i Serbien står inför allt större utmaningar, däribland restriktiva villkor, finansieringsbegränsningar, polisräder och andra former av hot från statliga myndigheter. Parlamentet understryker vikten av ramar som gör det möjligt för lokala dynamiska organisationer i det civila samhället att delta i det politiska beslutsfattandet, inbegripet i EU:s integrationsprocesser, på ett inkluderande och meningsfullt sätt. Parlamentet uppmanar myndigheterna att säkerställa en säker miljö så att det civila samhället kan verka fritt och att avstå från alla åtgärder som undergräver deras oberoende och arbete. Parlamentet fördömer försämringen av arbetsvillkoren för journalister och medier. Parlamentet uppmanar med kraft Serbien att vända sin tillbakagång när det gäller yttrandefriheten. Parlamentet noterar med oro att Serbien för 2025 noterade sitt lägsta resultat någonsin i det internationella pressfrihetsindexet, där 96 av 180 länder rankats, och placerat sig som näst sist i Europa.

47. Europaparlamentet uttrycker djup oro över att det har skapats en fientlig miljö mot oberoende medier och enskilda journalister genom verbala angrepp från politiska personer på högsta nivå. Parlamentet uttrycker allvarlig oro över de ökade registrerade attackerna mot journalister under det senaste året, i kombination med ett sjunkande antal åtal, vilket främjar straffrihet. Parlamentet framhåller de ihållande strukturella problemen när det gäller medieägande, otillräcklig tillsyn och avsaknaden av äkta mediepluralism. Parlamentet noterar med oro det koncentrerade medieägandet och det oproportionerliga inflytandet från regeringsvänliga kanaler, vilket begränsar pluralismen och bidrar till spridning av desinformation. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att säkerställa en verkligt oberoende och diversifierad mediemiljö i linje med europeiska standarder.

48. Europaparlamentet noterar med stor oro att Serbiens tillsynsmyndighet för elektroniska medier (REM) fortfarande inte kan fungera effektivt eftersom den fortfarande saknar ett legitimt och operativt råd som är politiskt oberoende. Parlamentet påminner om att nationalförsamlingen för andra året i rad inte lyckats välja REM-rådets ledamöter. Parlamentet betonar att den fortsatta förlamningen av REM undergräver tillsynen i en tid av ökad politisk polarisering. Parlamentet påminner om att kommissionen upprepade gånger har betonat behovet av ett fullt fungerande och oberoende REM som ett viktigt skydd för mediepluralismen. Parlamentet betonar den avgörande betydelsen av att säkerställa att REM-systemet är oberoende och fungerar effektivt.
Parlamentet välkomnar civilsamhällesorganisationers, yrkessammanslutningars och andra godkända sökandes deltagande i en inkluderande urvalsprocess, trots oegentligheter och förfarandemässiga överträdelser, och anser att ett sådant deltagande

understryker behovet av att erkänna processresultatet för att undanröja skäl till att vederbörligen utvalda kandidater ogiltigförklaras. Parlamentet anser att trovärdigheten för både processen och det framtida REM-rådet endast kan återställas genom att man återgår till ett lagenligt skede i förfarandet och erkänner resultatet av den senaste inkluderande urvalsprocessen.

49. Europaparlamentet uttrycker oro över det serbiska medielandskapets oberoende, tillförlitlighet och integritet. Parlamentet betonar särskilt spridningen av desinformation och prorysk propaganda genom statsanslutna mediekanaler. Parlamentet uppmanar den serbiska regeringen att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa medietransparens, korrekt information och respekt för journalistiska standarder. Parlamentet uppmanar med kraft Serbien att vända sin tillbakagång när det gäller mediefrihet och att anpassa sig till den europeiska mediefrihetsförordningen[8]. Parlamentet understryker att förstärkning av medier och digital kompetens är avgörande för att motverka desinformation, utländsk informationsmanipulering och inblandning samt EU-fientliga narrativ, och för att stärka den demokratiska resiliensen. Parlamentet uppmanar Serbien att vidareutveckla och genomföra omfattande och inkluderande initiativ till förmån för mediekompetens i hela utbildningssystemet.

50. Europaparlamentet ser med oro på den omfattande kontroll som politiska partier utövar över utnämningar inom den offentliga sektorn, statliga organ, statsägda företag, tillsynsnämnder och viktiga tillsynsorgan, eftersom politiska utnämningar undergräver förvaltningens professionalism och ansvarsskyldighet.

---

8 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

51. Europaparlamentet betonar vikten av att skydda den akademiska friheten och det institutionella oberoendet i linje med principerna för det europeiska området för högre utbildning. Parlamentet uttrycker sin djupa oro över rapporterna om ekonomiska, administrativa och fysiska påtryckningar på akademisk personal och inblandning genom statliga åtgärder i universitetens institutionella självständighet, inbegripet politiska hot mot rektorn vid universitetet i Belgrad och dekaner vid fakulteter i hela Serbien, avskedanden av akademisk personal och rapporterade polisinsatser i universitetslokaler. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att omedelbart upphöra med dessa metoder och fullt ut respektera universitetens självständighet i linje med den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Parlamentet fördömer de politiska påtryckningar som utövas på universitet och andra forskningsinstitut. Parlamentet fördömer smädandet av professorer, forskare och annan akademisk personal i regeringsvänliga medier. Parlamentet fördömer den polisräd i Belgrads universitetslokaler som visats upp offentligt i regeringsvänliga kvällstidningar, såsom ännu en form av påtryckning och hot mot den akademiska världen och den akademiska friheten.

52. Europaparlamentet noterar med oro att den serbiska regeringens agerande på området utbildning och akademisk frihet undergräver normerna i kapitlen 25 och 26, som är de enda två kapitel som Serbien preliminärt har avslutat. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma om villkoren för att preliminärt avsluta kapitel 25 och 26 fortfarande är uppfyllda.

53. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över den ökande politiska inblandningen i kulturinstitutioner i Serbien, inbegripet påtryckningar på konstnärlig planering, styrningsstrukturer och finansieringsbeslut samt på institutioner för skydd av kulturarvet och yrkesverksamma. Parlamentet noterar rapporter om begränsad tillgång till kulturellt innehåll, vilket undergräver medborgarnas rätt att delta i kulturlivet, inställda kulturprogram, avskedade kulturarbetare och påtryckningar på experter som arbetar med kulturarvsskyddet. Parlamentet betonar att friheten att uttrycka sig konstnärligt, institutionellt oberoende och yrkesmässig självständighet är en integrerad del av det demokratiska livet. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att fullt ut respektera dessa principer i linje med europeiska standarder och den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, och att inrätta en transparent, meritbaserad och avpolitiserad kulturförvaltning som säkerställer en rättvis och oberoende fördelning av offentliga medel och en gynnsam miljö för de kulturella och kreativa sektorerna utan politisk inblandning.

54. Europaparlamentet upprepar att Serbien måste säkerställa ett konsekvent och effektivt genomförande av de rättsliga och institutionella ramarna för skyddet av de grundläggande

rättigheterna, särskilt i fråga om politik beträffande våld mot kvinnor, avinstitutionalisering och våld mot barn. Parlamentet uttrycker oro över den fortsatt stora omfattningen av könsrelaterat våld i Serbien, inbegripet dess digitala dimension, och uppmanar de serbiska myndigheterna att säkerställa ett svar med lämpliga handlingsplaner liksom finansierings- och genomförandemekanismer.

55. Europaparlamentet uppmanar Serbien att i praktiken säkerställa respekt för alla nationella minoriteters rättigheter och att visa ett uppriktigt engagemang för att lösa kvarstående frågor, däribland tillgången till utbildning, information, särskilt medieutrymme, finansiering, faciliteter och religionsutövande på minoritetsspråk samt fullständig representation på alla förvaltningsnivåer, i linje med ömsesidighetsprincipen, när så är möjligt, och med alla relevanta europeiska standarder. Parlamentet beklagar att det sedan 2025 inte har förekommit någon representation av nationella minoriteter på ministernivå, särskilt när det gäller ansvarsområdet mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter. Parlamentet betonar att Serbiens rättsliga och politiska ram för skydd av personer som tillhör nationella minoriteter i stort sett är på plats, men att det fortfarande finns betydande brister i dess effektiva och konsekventa genomförande. Parlamentet noterar den avsevärda förseningen i utarbetandet av en ny handlingsplan för förverkligande av nationella minoriteters rättigheter, som slutligen antogs den 28 maj 2026, och betonar att Serbien snarast måste genomföra denna. Parlamentet efterlyser ytterligare konkreta åtgärder, inbegripet tydliga tidsfrister, tillräckliga resurser och robusta övervakningsmekanismer. Parlamentet efterlyser ett fullständigt genomförande av antidiskrimineringslagstiftningen och ökade insatser för att säkerställa icke-diskriminerande behandling av alla nationella och andra minoriteter. Parlamentet efterlyser effektiva utredningar och fällande domar för hatbrott. Parlamentet fördömer skarpt angrepp, hotelser och trakasserier mot minoritetsgrupper, däribland slovaker, rumäner, bulgarer och kroater, och trakasserier riktade mot etniska grupper från regeringsvänliga mediers sida. Parlamentet betonar att mätbara och verifierbara framsteg när det gäller skydd av minoriteter bör behandlas som en del av klustret för grundläggande principer, med tydliga riktmärken och övervakning.

56. Europaparlamentet betonar att tillgången till utbildning på minoritetsspråk fortfarande är begränsad i praktiken och måste garanteras på alla nivåer utan dröjsmål eller administrativa hinder, i linje med minoriteters grundläggande rättigheter. Parlamentet uppmanar Serbien att skydda och främja sina nationella minoriteters kulturarv och traditioner, särskilt genom att skapa en positiv atmosfär för undervisning på minoritetsspråk, och beklagar djupt kränkningen av minoriteters rättigheter på detta område. Parlamentet betonar behovet av att fullt ut tillhandahålla tillräckligt många lärare, läroböcker och läromedel. Parlamentet uppmanar

Serbien att avstå från att utnyttja nationella minoriteters nationella identiteter och fördömer starkt de registrerade fallen av hatpropaganda mot vissa av dem.

57. Europaparlamentet erkänner de nationella minoritetsrådens roll, men uttrycker oro över deras begränsade kapacitet och efterlyser tillräckligt ekonomiskt och institutionellt stöd för att säkerställa deras oberoende.

58. Europaparlamentet fördömer i skarpaste ordalag de serbiska myndigheternas försök att undergräva den nationella identiteten hos samhällsgrupperna i landet. Parlamentet uttrycker i detta sammanhang oro över främjandet av narrativ såsom det så kallade Shopi nation-konceptet, som syftar till att utplåna den bulgariska befolkningsgruppens existens och förneka dess historiska rötter, kulturarv och rätt till självidentifikation, något som skyddas enligt internationell rätt. Parlamentet uppmanar Serbien att säkerställa rätten att använda namn och språk som är specifika för minoritetsgrupper, inbegripet kvinnor inom den bulgariska samhällsgruppen. Parlamentet uttrycker oro över den demografiska nedgången för vissa minoritetsgrupper.

59. Europaparlamentet uppmanar den serbiska regeringen att säkerställa lika rättigheter för den kroatiska minoriteten i Serbien, på samma sätt som den serbiska minoriteten åtnjuter lika rättigheter i Kroatien, och att visa ett uppriktigt engagemang för att lösa kvarstående frågor som rör den kroatiska minoriteten. Parlamentet beklagar Serbiens agerande att lägga beslag på Kroatiens kulturarv och ursprunget till landets litterära tradition eller att ifrågasätta det kroatiska språkets status. Parlamentet välkomnar samtidigt godkännandet av förskoleverksamhet på kroatiska i Tavankut. Parlamentet förväntar sig att ett fullständigt genomförande kommer att inledas omedelbart, och uppmuntrar nationella och lokala myndigheter att fortsätta sin dialog med det kroatiska nationella rådet.

60. Europaparlamentet framhåller situationen för den rumänska minoriteten i Serbien, och uppmanar myndigheterna att vidta alla åtgärder för att säkerställa att den till fullo åtnjuter sina språkliga, religiösa, utbildningsmässiga och kulturella rättigheter, bland annat genom att underlätta tillgång till utbildning, religionsutövande och medier på rumänska, och att främja en inkluderande politik som skyddar minoritetsmedlemmarnas identitet och deltagande i det offentliga livet. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att avstå från att göra åtskillnad mellan vlacher och rumäner. Parlamentet beklagar situationen för den rumänska ortodoxa kyrkan i Serbien, som inte officiellt erkänns av staten som en traditionell kyrka, vilket därmed skapar betydande utmaningar för rumänska kyrkor och präster när de utför religiösa ceremonier för den rumänska befolkningsgruppen.

61. Europaparlamentet upprepar sin oro över det restriktiva och godtyckliga verkställandet av lagen om permanent och tillfällig vistelse med avseende på den så kallade passiveringen av adresser (dvs. att ogiltigförklara en persons folkbokföring på en viss adress) för tusentals albaner i södra Serbien. Parlamentet uppmanar med kraft inrikesministeriet att så snart som möjligt offentliggöra en omfattande statistik över medborgare som passiverats mellan 2011 och 2024 i Medveđa, Bujanovac och Preševo, uppdelad efter nationalitet/etnicitet. Parlamentet understryker att ministeriet för offentlig förvaltning och lokalt självstyre måste stoppa processen med att avlägsna medborgare med passiverade adresser från den gemensamma röstlängden.

62. Europaparlamentet uppmanar Serbien att säkerställa ett fullständigt genomförande av strategin för integrering av romer, inbegripet tillräcklig finansiering, samordning och övervakning med deltagande av romska befolkningsgrupper. Parlamentet efterlyser åtgärder för att säkerställa lika tillgång till utbildning och förhindra segregering.

63. Europaparlamentet uttrycker oro över religiösa institutioners ökande politiska inflytande, och uppmanar myndigheterna att säkerställa respekt för sekularism, likabehandling och fullständigt erkännande av alla religiösa samfund.

64. Europaparlamentet fördömer det fortsatta klimatet av fientlighet, diskriminering och hatpropaganda mot hbtqi-personer i Serbien. Parlamentet uppmanar Serbien att förbättra sitt genomförande av lagar om hatbrott, hatpropaganda och antidiskriminering. Parlamentet uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att utan dröjsmål återuppta lagstiftningsprocessen om jämställdhetslagen och lagen om samkönade äktenskap, i syfte att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna och säkerställa anpassning till europeiska normer för jämlikhet och icke-diskriminering.

65. Europaparlamentet noterar att rapporten om människohandel belyser det faktum att de berörda myndigheterna i Serbien inte fullt ut uppfyller miniminormerna för avskaffande av människohandel, trots ökade insatser jämfört med föregående rapporteringsperiod. Parlamentet uppmanar myndigheterna att åtgärda dessa brister genom att stärka brottsoffercentrerade strategier, säkerställa effektiva och avskräckande åtal, förbättra den interinstitutionella samordningen och förbättra samarbetet med det civila samhället i linje med internationella standarder.

Försoning och goda grannförbindelser

66. Europaparlamentet förväntar sig att Serbien samarbetar fullt ut med Kosovo för att äntligen ställa förövarna av terroristattacken i Banjska 2023 inför rätta. Parlamentet beklagar djupt att Serbien fortfarande

inte har åtalat de ansvariga, framför allt Milan Radoičić, Srpska Listas tidigare vice ordförande. Parlamentet upprepar att alla personer som är ansvariga för våldshandlingar måste ställas till svars och utan dröjsmål ställas inför rätta, i linje med rättsstatsprincipen och ett korrekt rättsförfarande. Parlamentet fördömer kraftfullt attacken på kanalen Ibër-Lepenc/Ibar-Lepenac i norra Kosovo i november 2024, och begär att förövarna snabbt ska gripas och ställas inför rätta. Parlamentet uppmanar Serbien att utan ytterligare dröjsmål svara på Kosovos begäran från januari 2025 om ömsesidig rättslig hjälp i samband med denna attack och att samarbeta fullt ut med utredningen.

67. Europaparlamentet erkänner Serbiens viktiga roll på västra Balkan, samtidigt som det kraftfullt fördömer alla åtgärder eller försök i syfte att göra en inflytandesfär gällande som skulle undergräva grannländernas suveränitet och territoriella integritet.

68. Europaparlamentet påminner om att normaliseringen av förbindelserna med Kosovo och genomförandet av alla överenskommelser som ingåtts inom ramen för dialogen mellan Belgrad och Pristina förblir en integrerad del av och ett grundläggande och oumbärligt inslag i Serbiens europeiska perspektiv. Parlamentet betonar att konkreta, varaktiga och kontrollerbara framsteg på detta område är avgörande för att stärka den regionala stabiliteten och framhålla det europeiska perspektivet. Parlamentet framhåller att normaliseringen inte får betraktas som en underordnad fråga, utan måste förbli en verklig politisk prioritering. Parlamentet understryker vikten av att ytterligare stärka EU:s underlättande insatser mellan parterna i syfte att bryta det nuvarande dödläget.

69. Europaparlamentet upprepar att goda grannförbindelser och regionalt samarbete är mycket viktiga delar i EU:s utvidgningsprocess. Parlamentet betonar vikten av att Serbien utvecklar goda grannförbindelser, särskilt genom att genomföra avtal med EU:s medlemsstater.

70. Europaparlamentet understryker att europeisk integration inte kan gå hand i hand med konceptet ”en serbisk värld”, som syftar till att undergräva fred och stabilitet i regionen. Parlamentet betonar att sådana budskap strider mot principerna om goda grannförbindelser och regionalt samarbete, som är centrala inslag i EU:s anslutningsprocess. Parlamentet understryker att sådana narrativ hotar processen för normalisering av förbindelserna med Republiken Kosovo. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att avstå från retorik och åtgärder som kan underblåsa regionala spänningar.

71. Europaparlamentet fördömer kraftfullt de återkommande fallen av hatpropaganda, fientlig retorik och uppviglande budskap gentemot

grannländerna, särskilt Bulgarien, Kroatien, Kosovo och Albanien, bland annat från offentliga tjänstemän och medier. Parlamentet understryker att sådana budskap är oförenliga med europeiska värderingar och undergräver förtroende, försoning och regional stabilitet. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att aktivt motverka hatpropaganda, säkerställa ansvarsskyldighet och främja ett klimat av respekt och konstruktiv dialog i regionen.

72. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning om att förbättra kvaliteten på dialogen genom kvinnors deltagande, ökad transparens gentemot allmänheten och ett meningsfullt deltagande för det civila samhället.

73. Europaparlamentet upprepar sitt fulla stöd för den EU-stödda dialogen och välkomnar det förlängda mandatet för Peter Sørensen som EU:s särskilda representant för dialogen mellan Belgrad och Pristina till den 29 februari 2028.

74. Europaparlamentet upprepar vikten av ett konstruktivt engagemang från Kosovos och Serbiens myndigheters sida för att påskynda genomförandet av avtalet om vägen mot normalisering och dess genomförandebilaga, som fortfarande har giltighet och är rättsligt bindande för båda parter. Parlamentet uppmanar både Kosovo och Serbien att fullt ut genomföra Bryssel- och Ohridavtalen, inbegripet genom inrättandet av förbundet för kommuner med serbisk majoritet och ett tillbakadragande av Serbiens motstånd mot Kosovos medlemskap i regionala och internationella organisationer, och att undvika ensidiga åtgärder som skulle kunna underminera dialogprocessen.

75. Europaparlamentet fördömer den upprepade negativa, aggressiva och chauvinistiska retoriken från serbiska politiska ledare riktad mot grannländer och folk, som undergräver insatserna för att upprätta goda grannförbindelser, bland annat när det gäller det författningsstridiga firandet av Republika Srpska-dagen som hotar stabiliteten och den territoriella integriteten i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet uppmanar Serbien att avstå från uppviglande budskap och säkerställa att dess säkerhets- och försvarspolitik är anpassad till europeiska värderingar och respekterar goda grannförbindelser.

76. Europaparlamentet fördömer den aggressiva och provocerande retorik som Serbiens president använt mot grannländer när han utan bevis hävdat att Kroatien, Albanien och Kosovo förberedde sig för att attackera Serbien och använde detta som en förevändning för att köpa kinesiska överljudsrobotar.

77. Europaparlamentet beklagar att Serbien fortsätter sina försök att isolera sitt grannland Kosovo från den internationella arenan genom att kämpa mot dess erkännande eller genom att utesluta landet från

internationella organisationer. Parlamentet uppmanar Serbien att upphöra med att motsätta sig Kosovos ansökan att bli medlem i Europarådet, vilket strider mot 2013 års avtal mellan Kosovo och Serbien om normaliserade förbindelser.

78. Europaparlamentet uppmanar Serbien att inta en mer aktiv hållning när det gäller att ta itu med förnekelse av krigsförbrytelser och historierevisionism, särskilt när det gäller krigen i Kroatien, Bosnien och Hercegovina och Kosovo. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att uppnå rättvisa för offren genom att erkänna och respektera domstolsavgöranden om krigsförbrytelser, bekämpa straffrihet för brott under krigstid samt hjälpa de nationella åklagarna med att ställa förövarna inför rätta. Parlamentet fördömer kraftfullt det utbredda offentliga förnekandet av internationella domar rörande krigsförbrytelser, inbegripet förnekandet av folkmordet i Srebrenica. Parlamentet begär att förnekande av krigsförbrytelser och förhärligande av krigsförbrytare ska ingå i strafflagen, i syfte att lagföra alla former av förnekande av krigsförbrytelser som fastställs i domarna från Internationella krigsförbrytartribunalen för det forna Jugoslavien och Internationella domstolen.

79. Europaparlamentet beklagar att Serbien inte har visat något genuint engagemang för att ta itu med sitt förflutna och effektivt utreda och lagföra krigsförbrytelser, vilket återspeglas i landets underlåtenhet att åtala misstänkta på hög nivå, avsaknaden av en allmän chefsåklagare för krigsförbrytelser sedan 2023 och det utbredda offentliga förnekandet av internationella krigsförbrytelser, inbegripet förnekandet av folkmordet i Srebrenica. Parlamentet beklagar djupt att det styrande partiet och regeringsvänliga mediekanaler fortsätter att stödja dömda krigsförbrytare, vilket ger dem utrymme för historisk revisionism och hatpropaganda.

80. Europaparlamentet upprepar sin ståndpunkt om vikten av att öppna och offentliggöra krigsarkiv, och upprepar sin begäran om att arkiven från det forna Jugoslavien ska öppnas samt, i synnerhet, att tillgång ska garanteras till akterna från den jugoslaviska underrättelsetjänsten (UDBA) och den jugoslaviska folkarméns kontraspionagetjänst (KOS), och att akterna ska återlämnas till respektive efterföljande regeringar om de så begär.

81. Europaparlamentet understryker behovet av ett meningsfullt regionalt samarbete för att hantera krigsförbrytelser genom att undvika konflikter mellan jurisdiktioner och säkerställa att krigsförbrytelser lagförs utan diskriminering, och understryker att alla kvarstående frågor i detta avseende måste lösas fullt ut.

82. Europaparlamentet noterar att olösta fall av ”försvunna personer” fortfarande är en allvarlig utmaning och ett betydande hinder för normalisering av förbindelserna. Parlamentet uppmanar med kraft

Serbien att öka sina försoningsinsatser och inta en mer aktiv hållning. Parlamentet uppmanar Serbien att fullt ut samarbeta med de rättsliga myndigheterna i EU:s medlemsstater i sina utredningar av krigsförbrytelser, inbegripet sådana som inbegriper brott mot försvunna personer, och att tillhandahålla alla relevanta uppgifter som skulle göra det möjligt att identifiera dem. Parlamentet efterlyser ett meningsfullt bilateralt samarbete med de andra berörda staterna genom ett snabbt informationsutbyte, bland annat genom omfattande tillgång till dokumentation och arkiv och genom lösning av fall med försvunna personer, lösning av arvsfrågor, lagföring av krigsförbrytelser och återlämnande av kulturföremål. Parlamentet uppmanar Serbien att slutligen anta sin sedan länge tillkännagivna lag om försvunna personer på ett sätt som är genuint inkluderande och transparent.

83. Europaparlamentet fördömer att den serbiska ortodoxa kyrkan används som en förlängning av serbiskt inflytande i hela regionen, och uppmanar religiösa ledare i landet att främja budskap som förespråkar goda grannförbindelser och förståelse mellan olika länder och religioner i regionen, samt att aktivt bidra till att förhindra en konfrontationskultur. Parlamentet efterlyser skydd av religiösa minoriteter i Serbien och Kosovo och säkerställande av tillträde till platser för religionsutövning.

Socioekonomiska reformer

84. Europaparlamentet påminner om att stöd från reform- och tillväxtplanen förutsätter respekt för effektiva demokratiska mekanismer, däribland ett parlamentariskt flerpartisystem, fria och rättvisa val, pluralistiska medier, ett oberoende rättsväsende, rättsstatsprincipen, fullgörande av alla skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter, och ett konstruktivt engagemang i normaliseringen av förbindelserna med Kosovo. Parlamentet noterar med oro att kommissionen i januari 2026 ändå godkände det första frigörandet av medel till Serbien inom ramen för faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan. Parlamentet uppmanar kommissionen att förklara hur förhandsvillkoren uppfylldes. Parlamentet noterar att tillhandahållandet av medel till Serbien sänder fel budskap till andra länder som ansöker om EU-medlemskap och antyder att EU-medel kan erhållas utan verkliga framsteg med anslutningsrelaterade reformer. Parlamentet anser att EU-finansieringen bättre bör stödja landets demokratiska reformer. Parlamentet begär att relevant befintlig och framtida EU-finansiering omprogrammeras så att medel omfördelas till stöd för rättsliga reformer, åtgärder mot korruption, oberoende medier och organisationer i det civila samhället och den oberoende kultursektorn, i syfte att stödja deras kritiska arbete. Parlamentet betonar att det stöd som kanaliseras genom den serbiska regeringen omedelbart bör avbrytas med tanke på avsaknaden av tydliga och trovärdiga framsteg på områdena rättsstatsprincipen, mediefrihet

och valförhållanden.

85. Europaparlamentet konstaterar att processen för EU-anslutning bygger på en tillnärmning av nationell lagstiftning till EU:s regelverk. Parlamentet betonar behovet av ytterligare insatser för att genomföra reformer av förvaltningen av de offentliga finanserna och den offentliga förvaltningen samt för att hantera den fortsatta begränsningen av administrativ kapacitet genom varaktiga EU-investeringar i ramar för kapacitetsutveckling och kunskapsdelning av hög kvalitet. Parlamentet uppmanar Serbien att trappa upp insatserna och öka investeringarna i den socioekonomiska utvecklingen i landets gränsregioner för att råda bot på avfolkningen och se till att invånarna har tillgång till grundläggande tjänster, inbegripet yrkesmöjligheter, hälso- och sjukvård och utbildning.

86. Europaparlamentet uppmanar EU och länderna på västra Balkan att upprätta en ram för samarbete mellan Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) och motparterna på västra Balkan, och skyndsamt ingå bilaterala samarbetsavtal med Eppo, för att säkerställa att Eppo effektivt kan utöva sina befogenheter när det gäller medlen från IPA III och faciliteten för västra Balkan i mottagarländerna. Parlamentet begär att finansiering inom ramen för det framtida instrumentet Europa i världen ska utbetalas enligt strikta villkor om rättsstatlighet.

87. Europaparlamentet uttrycker oro över storleken på och omfattningen av de tilldelade kontrakt som är undantagna från den befintliga rättsliga ramen för offentlig upphandling.

88. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag om att inleda förhandlingar med Serbien och andra länder på västra Balkan i syfte att integrera dem i EU:s system ”roaming som hemma”. Parlamentet betonar att en utvidgning av området som omfattas av ”roaming som hemma” till västra Balkan skulle ge påtagliga fördelar för såväl medborgare som företag, främja kontakter mellan människor, främja ekonomiska band, stödja utbildningsutbyten och underlätta turismen. Parlamentet efterlyser ett snabbt antagande av förhandlingsmandat och ett skyndsamt ingående av bilaterala avtal med partnerländerna på västra Balkan.

89. Europaparlamentet välkomnar att banker i Serbien officiellt började genomföra gränsöverskridande eurotransaktioner genom det gemensamma eurobetalningsområdet (Sepa).

90. Europaparlamentet beklagar de demografiska utmaningar som Serbien står inför på grund av en åldrande befolkning och de låga födelsetal som förvärras av att ungdomarna utvandrar på grund av politisk osäkerhet och socioekonomiska svårigheter.

91. Europaparlamentet uppmanar Serbien att stärka skyddet av hälsa och säkerhet på arbetsplatsen genom att anta särskild nationell

politik på området psykosociala och nya risker, även inom gig- och plattformsekonomin, och genom att garantera arbetstagarna en effektiv rätt att inte vara uppkopplade. Parlamentet uppmanar Serbien att säkerställa att hushållsarbetare till fullo omfattas av lagstiftningen om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och effektivt skyddas i praktiken, bland annat genom lämpliga mekanismer för yrkesinspektion och verkställighet. Parlamentet uppmanar Serbien att säkerställa lika lön för kvinnor och män genom att anta effektiva åtgärder som kan leda till mätbara framsteg när det gäller att minska löneskillnaderna mellan könen.

92. Europaparlamentet uppmanar Serbien att anpassa sin lagstiftning om strejkrätten till ILO:s normer. Parlamentet uppmanar Serbien att öka insatserna för att minska sysselsättningsklyftan mellan kvinnor och män och att främja mätbara framsteg när det gäller kvinnors representation i ledande befattningar.

93. Europaparlamentet noterar att den sociala dialogen och samrådet med arbetsmarknadens parter fortfarande är svaga, och uppmanar myndigheterna att stärka kollektivförhandlingarna, såväl i lagstiftningen som i praktiken, och att använda faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan för att stödja kapacitetsuppbyggnad för arbetsmarknadens parter. Parlamentet noterar att utbetalningen av medel från faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan måste förbli villkorad av att arbetsmarknadens parter deltar i utarbetandet av reformagendan.

94. Europaparlamentet upprepar att Serbien måste stärka transparensen när det gäller granskning av utländska direktinvesteringar.

Energi, miljö, hållbar utveckling och konnektivitet

95. Europaparlamentet noterar den politiskt känsliga utvecklingen när det gäller olje- och gasföretaget Naftna Industrija Srbije (NIS) och omvandlingen av dess ägarstruktur, i samband med de sanktioner som införts av Förenta staterna och den omständigheten att NIS till majoriteten ägs av de ryska företagen Gazprom och Gazprom Neft. Parlamentet noterar EU:s och Kroatiens engagemang och stöd för att hitta en hållbar lösning på krisen. Parlamentet anser att det är ett viktigt säkerhetspolitiskt mål för Serbien att upphöra med att köpa rysk energi.

96. Europaparlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att skyndsamt öka insatserna för att diversifiera gasförsörjningskällorna, bland annat genom ökad regional sammanlänkning, investeringar i förnybar energi och anpassning till EU:s strategi för energidiversifiering. Parlamentet beklagar att de senaste samtalen, trots Serbiens ansträngningar att diversifiera sin energiförsörjning bort från Ryssland, har lett till ett nytt avtal med Ryssland om

gasimport, vilket undergräver landets framsteg mot en anpassning till EU:s energipolitik och väcker allvarliga farhågor kring Serbiens åtagande att minska sitt strategiska beroende av ryska energikällor. Parlamentet noterar att energidiversifiering kan ses som en del av landets strategiska inriktning.

97. Europaparlamentet upprepar vikten av att skydda miljöstandarder i Serbien, särskilt när det gäller gruvprojekt, samtidigt som lokalsamhällenas rättigheter respekteras fullt ut.

98. Europaparlamentet uppmanar Serbien att på ett korrekt och på ett transparent sätt granska och utvärdera ingående utländska direktinvesteringar, särskilt med avseende på miljöstandarder och hållbarhet. Parlamentet uttrycker oro över den miljöförstöring och de sociala konsekvenser som rapporterats i samband med storskaliga utvinningsprojekt, och över de allvarliga miljö- och folkhälsokonsekvenserna av gruvdrift och industriell verksamhet som involverar kinesiska investerare, vilket har lett till en intensifierad exploatering av koppar, guld och andra sällsynta material i kommunerna Bor och Majdanpek. Parlamentet betonar att Serbien fullt ut måste skydda sin konstitutionella ordning, säkerställa strikt efterlevnad av miljönormer och skydda såväl lokala som nationella minoritetsgruppers rättigheter när sådana projekt godkänns och genomförs. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att säkerställa fullständig transparens, ansvarsskyldighet och tillbörlig aktsamhet i samband med offentlig upphandling, privatisering och koncessionsförfaranden som involverar utländska statligt ägda företag, inbegripet kinesiska entreprenörer.

99. Europaparlamentet är bekymrat över den senaste tidens blockader vid gränsövergångar till Schengenområdet av yrkesförare från länderna på västra Balkan kopplat till genomförandet av EU:s in- och utresesystem, vilket hotar människors försörjningsmöjligheter i kandidatländerna och stör potentiellt leveranskedjorna i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att i nära samarbete med medlemsstaterna bedöma möjliga pragmatiska och rättsligt underbyggda lösningar som skapar en balans mellan den operativa verkligheten inom transportsektorn och behovet att bevara Schengenregelverkets integritet, säkerställa lämpliga skyddsåtgärder och förhindra missbruk.

100. Europaparlamentet uppmanar Serbien att öka sina ansträngningar för att införliva det relevanta miljö- och klimatregelverket och att säkerställa en korrekt tillämpning av miljöskyddsnormerna. Parlamentet uppmanar eftertryckligen de serbiska myndigheterna att förbättra transparensen inom och miljökonsekvensbedömningen av alla investeringar, inbegripet investeringar från Kina och Ryssland. Parlamentet välkomnar antagandet av lagen om miljökonsekvensbedömningar och lagen om strategiska miljöbedömningar. Parlamentet betonar dock att det fortfarande är

nödvändigt med ett effektivt genomförande, särskilt när det gäller att säkerställa att alla projekt omfattas av fullständiga och transparenta bedömningsförfaranden, att allmänhetens deltagande är meningsfullt och ges lämpliga tidsramar samt att administrativ praxis inte gör det möjligt för projekt att kringgå omfattande miljögranskning.

101. Europaparlamentet uppmanar Serbien att påskynda sin anpassning till fågel- och habitatdirektiven och att avsevärt öka insatserna för att kartlägga och i förväg utse områden för Natura 2000-nätverket, i syfte att uppfylla de grundläggande skyldigheterna enligt kapitel 27, och att utöka och effektivt förvalta skyddade områden, bland annat genom att stärka lagföringen av naturvårdsbrott. Parlamentet uttrycker oro över det ökande trycket från utvinningsindustrin på värdefulla områden för den biologiska mångfalden, däribland skyddade områden och gamla skogsekosystem. Parlamentet beklagar återigen bristen på åtgärder mot föroreningar, bland annat i floden Dragovisjtitsa, från gruvdriften i regionen och de skadliga effekterna på lokalbefolkningens hälsa och miljön.

°

° °

102. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådets ordförande, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt medlemsstaternas regeringar och parlament, och att låta översätta den till serbiska och översända den till Serbiens president, regering och nationalförsamling.